عصر آزادی

روزنامه کثیرالانتشار سراسری

شنبه ۱۲ مهر ۱۴۰۴
۱۱ ربیع‌الثانی ۱۴۴۷
سال ۲۹ ■ شماره ۶۴۸۹
۸ صفحه ■ ۱۰۰۰۰۰ ریال

Asrazadi Newspaper
4 october 2025
www.asrazadionline.ir

۷

فرش تبریز شناسنامه
فرهنگی و اقتصادی ایران است

۲

«دولتِ بی‌مسؤولیت
یا مردمِ بی‌پناه؟

ضرورت حضور فرش تبریز در بازارهای دیجیتال جهان به بهانه سفر رئیس مرکز ملی فرش ایران به آذربایجان شرقی از نگاه "عصر آزادی"

فرش دستباف نیازمند معرفی شفاف

صفحه ۲»

یادداشت

ایران و اسنپ‌بک: فشارهای تازه و راه‌های رهایی

۱

دو قاتل خاموش زندگی مشترک: خودشیفته و پارانوئید!

۸

تراکتور به دنبال تداوم صدرنشینی در اهواز

۶

اکران فیلم سینمایی «مستِ عشق» در موزه سینما

عصرآزادی / سرویس فرهنگی: فیلم سینمایی «مست عشق» ساخته حسن فتحی که به روایت بخشی از زندگی و دیدارهای مولانا و شمس تبریزی می‌پردازد،عصرروز سه‌شنبه ۸ مهرماه ساعت ۱۸ در سالن سینماتوگراف موزه سینما اکران شد...

۸

یادداشت

ایران و اسنپ‌بک : فشارهای تازه و راه‌های رهایی

قدیر گلکاریان، مدرس روابط بین الملل Near East University

شورای امنیت سازمان ملل پس از هفته‌ها جدال دیپلماتیک، با فشار مستقیم ایالات متحده و همراهی اروپا، بار دیگر مکانیسم ماشه یا همان "اسنپ‌بک" را فعال کرد؛ سازوکاری که عملاً همه‌ی تحریم‌های لغو شده در برجام را دوباره برقرار می‌سازد. این تصمیم در حالی گرفته شد که اکنون توافق‌نامه راهبردی ایران و روسیه نیز لازم‌الاجرا گردید. پرسش اساسی این است: این دو تحول همزمان چه پیامدهایی برای آینده ایران خواهد داشت؟

ناگفته پیداست که بازگشت تحریم ها با هدف تضعیف بنیان های استقرار و ثبات اقتصادی- اجتماعی کشور طراحی شده و کشورهای غربی در صدد آن هستند که ایران را در کانون فشارهای چندلایه قرار دهند. هدف نهایی آنها نه این است که به دنبال راه حل باشند، بلکه تلاش آنان بر این است که شرایط کشور را به درجه‌ای از بحران اقتصادی- سیاسی بکشانند که سرانجام آن به نارضایتی عمومی برسد. در جنگ ۱۲ روزه به این نتیجه رسیدند که آغاز جنگ دوباره به هیچ وجه نمی‌تواند آنان را به هدف خود برساند. زیرا مردم ایران با هر بینش و نگرش سیاسی و عقیدتی، وقتی موضوع خاک وطن در میان باشد، یک دل و یک زبان و یک پیکر شده و در برابر دشمن می‌ایستند. از این رو دریافته‌اند که نباید دوباره چنین قصدی داشته باشند. بهترین گزینه این است که شرایط معیشتی و زندگی را چنان در نگاه جامعه ایرانی کدر و سیاه سازند که مردم آمادگی هر نوع تغییری را داشته باشند. شاید آن زمان دست به ماشه شوند.

تصویب دوباره اسنپ‌بک در شورای امنیت، نقطه عطفی در مسیر پرتنش روابط ایران با قدرت‌های جهانی به شمار می‌رود. این بار، برخلاف سال ۲۰۲۰ که بسیاری از کشورها مشروعیت حقوقی آن را رد کردند، اروپایی‌ها با تمهیدات آمریکا هم‌صدا شدند و روند اجرایی آن را با ۹ رأی منفی علیه ایران پیش بردند. بازگشت تحریم‌های سازمان ملل نه تنها ایران را از منظر حقوقی در موقعیت دشوارتری قرار می‌دهد، بلکه هزینه بی‌اعتنایی برای بسیاری از شرکت‌ها و بانک‌های بین‌المللی را نیز افزایش خواهد داد.

این فشارها به معنای محدودیت بیشتر در حوزه‌هایی چون تسلیحات، بیمه کشتیرانی، تراکنش‌های بانکی و انتقال فناوری خواهد بود. به عبارت دیگر، تحریم‌ها این بار نه به شکل یکجانبه، بلکه با مهر تأیید شورای امنیت بازگشته‌اند؛ اتفاقی که می‌تواند بسیاری از کانال‌های تعامل اقتصادی ایران را با خطر انسداد مواجه سازد. همانطور که کشورهای دوست و دشمن دست به کار شده و تحریم هایی را علیه شرکت ها و افراد ایرانی اعمال کرده‌اند. البته این نکته را نباید فراموش کرد که تحریم های تصویب شده شورای امنیت دارای دو جنبه مشروعیت و الزام است. یعنی تمامی کشورهای عضو سازمان ملل ملزم به اعمال تحریم ها هستند و اقدام آنها نیز مشروع است. عدم عمل به تصمیم و تصویب شورای امنیت، جنبه غیر مشروع به خود می‌گیرد. به عبارتی روشن تر، بازگشت تحریم های سازمان ملل خیلی فراتر و مؤثرتر از تحریم های ایالات متحده و اروپایی هاست.

هر چند خیلی از تحلیل گران و کارشناسان در هفته‌ها و ماه های گذشته اذعان داشتند که تلاش شود تا مکانیزم اسنپ بک بازنگردد، ولی عده‌ای با خوش خیالی، مدعی شدند که اسنپ بک چیز مهمی نیست و فقط تأثیر روانی دارد.

حال که شرایط به این مرحله رسیده است، شاید بهتر باشد واقف به این باشیم که در پشت این اقدام، چه اهداف آشکار و پنهانی نهفته است؟ برای پاسخ به این سئوال باید عرض کنم که متوقف کردن شتاب برنامه هسته‌ای ایران و مهار ظرفیت‌های موشکی و پهپادی که در سال‌های اخیر موجب نگرانی غرب شده است، از اهداف فوری آمریکا و کشورهای متحد آن است.

در میان مدت به زعم خود می‌خواهند تهران را وادار به پذیرش چارچوبی جدید برای مذاکره، چارچوبی سخت‌گیرانه‌تر از برجام ۲۰۱۵ و همراه با خطوط قرمز بیشتر کنند. اما مهم ترین بحث هدف راهبردی کشورهای غربی است. آنها در صدد آن هستند که با ایجاد وحدت کامل بین آمریکا و اروپا در پرونده ایران و بازسازی اعتبار شورای امنیت به‌عنوان مرجع چندجانبه عمل نمایند. اروپا که سال‌ها در میانه واشنگتن و تهران قرار داشت، این بار به وضوح در کنار آمریکا ایستاده است.

آیا کار به پایان رسیده و دیگر نمی‌شود اقدامی کرد؟ در برابر این وضعیت، ایران چه ابزارهایی در اختیار دارد؟

پاسخ این سوال روشن است: نه خیر! نخست، "دیپلماسی چندجانبه فعال" می‌تواند دست تهران را پر کند. ایران می‌تواند از مواضع روسیه و احتمالاً چین که اسنپ بک را "غیرقانونی" دانسته‌اند، برای ایجاد شکاف در میزان پای بندی سایر کشورها به این تحریم‌ها استفاده کند. اگرچه لغو تحریم‌ها واقع‌بینانه نیست، اما می‌توان از طریق این دیپلماسی، شدت اثرگذاری آنها را کاهش داد.

دوم، "موازنه اقتصادی و فناورانه با شرق" داشته باشد. تعمیق پروژه‌های انرژی هسته‌ای غیرنظامی با روسیه، توسعه مسیرهای پرداخت غیردلاری و فعال‌سازی کریدورهای ترانزیتی شمال–جنوب می‌تواند بخشی از فشارهای غرب را خنثی کند. هرچند این مسیر ریسک‌های جدیدی نیز دارد، اما به هر حال یکی از معدود ابزارهای در دسترس ایران است.

سوم، "دست به اقدام متقابل حساب‌شده زدن" می‌تواند شرایط را تحت کنترل در آورد. ایران قادر است سطح همکاری‌های پادمانی با آژانس را کاهش داده یا گام‌های هسته‌ای جدیدی بردارد، اما مشروط بر آنکه راه بازگشت به میز مذاکره را مسدود نکند. به عبارتی خروج از ان.پی.تی نه تنها فایده‌ای ندارد، بلکه مسیر بازگشت را مسدود می‌کند. در سایه سیاست "فشار قابل بازگشت" پیام روشنی به طرف مقابل می‌توان داد. به عبارتی پیام این چنینی داده می‌شود که ایران ابزار واکنش دارد، اما همچنان مسیر دیپلماسی باز است.

در شرایطی که درگیر تبعات اسنپ بک هستیم، خبرهایی در رابطه با همکاری راهبردی میان روسیه و ایران مطرح شده است. توافق‌نامه راهبردی ایران و روسیه نیز پس از تصویب مجالس دو کشور لازم‌الاجرا شد. این معاهده ۲۰ ساله، ظاهراً قرار است بستر توسعه همکاری‌های گسترده در حوزه‌های انرژی، هسته‌ای غیرنظامی، حمل‌ونقل و مالی و نظامی باشد.

از نگاه تهران، این توافق پشتوانه‌ای مهم در برابر فشار غرب است؛ نشانه‌ای از اینکه ایران تنها نیست و شریک بزرگی در کنار خود دارد. اما در سوی دیگر، این معاهده می‌تواند وابستگی نامتقارن به روسیه ایجاد کند. اقتصاد و فناوری ایران اگر بیش از حد به یک کشور گره بخورد، در برابر تحولات جهانی (از جمله جنگ اوکراین و تحریم‌های غرب علیه مسکو) آسیب‌پذیر خواهد شد. بنابراین، توافق با روسیه فرصتی برای تنوع‌بخشی و تقویت توان چانه‌زنی است، به شرطی که به دام "تک‌محوری" تبدیل نشود. فراموش نشود که روسیه همان کشوری است که توافق همکاری با سوریه بر سر استفاده از پایگاه هوایی حمیمیم و پایگاه دریایی طرطوس را داشت ولی به راحتی پشت بشار اسد را خالی کرد و حتی خروج او را فراهم آورد و سوریه اکنون میدان چوگان بازی رژیم صهیونیستی شده است.

سئوال حساس و قابل توجه این است که ایران برای رهایی از این تله سیاسی–اقتصادی چه باید بکند؟ پاسخ را می‌توان در چند محور کلیدی خلاصه کرد:

۱. مدیریت بحران هسته‌ای: طراحی بسته‌های گام‌به‌گام بازگشت‌پذیر. به این معنا که ایران اعلام کند در برابر توقف برخی تحریم‌ها یا معافیت‌های مشخص، حاضر است بخشی از فعالیت‌های حساس خود را متوقف یا شفاف‌سازی کند. چنین ابتکاری هم مسیر اعتمادسازی با آژانس را باز می‌کند و هم هزینه ادامه فشار را برای غرب بالا می‌برد.

۲. دیپلماسی موازی با اروپا: استفاده از کانال‌های حقوقی جدید اتحادیه اروپا برای تعریف معافیت‌های بشردوستانه، به‌ویژه در حوزه دارو و انرژی برق. این حوزه‌ها بیشترین حساسیت انسانی را دارند و می‌توانند برای ایران فرصت دیپلماسی اخلاقی فراهم کنند.

۳. تنوع‌بخشی شرکا: در کنار روسیه، ظرفیت‌های هند، کشورهای آسیای میانه و حتی برخی اعضای آسه‌آن می‌تواند به ایران در توسعه مسیرهای حمل‌ونقل و تهاتر کالا کمک کند. وابستگی تک‌بعدی به مسکو، راهبردی پرخطر خواهد بود.

۴. مهندسی تاب‌آوری اقتصادی: تمرکز بر پروژه‌های انرژی داخلی، توسعه نیروگاه‌ها و مدیریت بهتر شبکه گاز و برق، راهی برای کاهش اثر فشار خارجی است. اگر ایران بتواند در تأمین برق و انرژی پایدار خودکفا شود، بخش مهمی از اهرم‌های فشار بی‌اثر خواهد شد.

۵. کنترل ریسک امنیتی: به نظر می رسد هرگونه درگیری نیابتی یا تنش منطقه‌ای شدید، دقیقاً همان چیزی است که غرب می‌خواهد تا اجماع تحریم‌ها را تثبیت کند. بنابراین ایران باید امضای عملیاتی خود را در منطقه مدیریت کرده و بر بازدارندگی دفاعی متمرکز شود.

۶. تقویت دیپلماسی انسانی: برجسته‌سازی ابعاد انسانی تحریم‌ها، به‌ویژه در حوزه دارو و درمان، می‌تواند هزینه اخلاقی استمرار تحریم‌ها را برای غرب بالا ببرد و فضا را برای معافیت‌های بشردوستانه باز کند.

نتیجه سخن اینکه ایران امروز در نقطه حساسی قرار گرفته است. از یک سو، بازگشت مکانیزم ماشه تحریم‌ها را بار دیگر بر پیکره اقتصادی و توسعه‌ای کشور حاکم کرده و همه کانال‌های اقتصادی را محدود ساخته و از سوی دیگر اروپا و آمریکا را در جبهه‌ای واحد علیه تهران قرار داده است. در مسیری دیگر، توافق راهبردی با روسیه فرصت و تهدیدی همزمان به شمار می‌رود؛ فرصتی برای گسترش همکاری‌های اقتصادی و فنی، و تهدیدی در صورت افتادن به دام وابستگی یک‌جانبه.

راه برون‌رفت ایران نه در شعارهای تند، بلکه در طراحی یک استراتژی هوشمندانه نهفته است: استراتژی‌ای که فشارها را مدیریت کند، مسیر دیپلماسی را باز نگه دارد، اقتصاد داخلی را مقاوم سازد و تنوع شرکا را تضمین کند تا بتوان از این پیچ خطرناک هم عبور کرد.

سلیمی مطرح کرد

تعطیلی «غنی سازی»؛ حرف زور از جنس آمریکایی

یک عضو سابق کمیسیون اقتصادی مجلس، تاکید کرد: جمهوری اسلامی ایران همواره پذیرای نظارت ها از مسیر قانونی بوده است، همان طور که تا به امروز بازرسان آژانس از تاسیسات هسته‌ای ایران بازرسی کامل داشته اند؛ اما اینکه آمریکا می‌گوید ایران غنی سازی اورانیوم را تعطیل کند، یک حرف زور است.

اصغر سلیمی در گفت وگو با ایسنا، با اشاره به بی فایده بودن مذاکره با دولت آمریکا به جهت رفتار فعلی آن، بیان کرد: مذاکره دارای یک روش و چارچوب خاص است. بر اساس حقوق بین الملل نیز مذاکره دارای ساز و کار ویژه‌ای است. اصول مذاکره برای کل دنیا شناخته شده است. دو طرف مذاکره کننده باید خواسته های خود را طرح کنند؛ هر دو طرف مذاکره باید مقداری از خواسته های خود کوتاه بیایند تا مذاکره به توافق ختم شود. نمی شود یک طرف مذاکره قصد داشته باشد تا تمام خواسته های خود را تحمیل کند و طرف دیگر از منافع خود عبور کند.

«گفت وگو» باید به حل ابهامات بیانجامد

وی در ادامه اظهار کرد: در مذاکرات باید هر دو طرف به تفاهم برسند تا موانع را کنار بزنند. گفت‌وگو باید به حل ابهامات بیانجامد. مسئله ای که جمهوری اسلامی ایران با آمریکا دارد، یک موضوع طولانی است که از ابتدای انقلاب این مسائل مطرح بود. خیلی از این مسائل که امروز از طرف آمریکا مطرح می‌شود، در طول این سال‌ها تبیین شده است، اما طرف مقابل آن را قبول نکرده است. باتوجه به حملاتی که اسرائیل و آمریکا به ایران داشته و تاسیسات هسته‌ای کشور را مورد هدف قرار دادند، آمریکا باید بداند که رویکرد تهدید در خصوص ایران جواب نمی‌دهد.

دولت آمریکا باید خواسته‌های خود را معقول کند

نماینده ادوار مجلس شورای اسلامی، تصریح کرد: اگر بنا باشد مذاکره‌ای انجام شود، باید به شکل کاملا صریح و شفاف باشد. دولت آمریکا باید خواسته‌های خود را معقول کند و منافع ملی جمهوری اسلامی ایران را در نظر بگیرد. ملت ایران پای تمامیت ارضی و منافع ملی خود ایستاده‌اند. دولت آمریکا می‌گوید ایران سلاح هسته‌ای نداشته باشد؛ این موضوع هم از نگاه رهبر انقلاب و هم از نگاه دکترین هسته‌ای کشور اعلام شده است که ایران اعتقادی به داشتن سلاح هسته‌ای ندارد.

فعالیت هسته ای صلح آمیز حق همه کشورها است

وی در ادامه تاکید کرد: جمهوری اسلامی ایران مطابق منافع مردم و منافع کشور گام بر می دارد. حفظ منافع ملی کشور از اوجب واجبات است. جمهوری اسلامی ایران از ابتدا اعلام کرد که انرژی هسته‌ای را برای مصالح صلح آمیز نیاز دارد. در حوزه پزشکی و صنایع از دانش هسته‌ای استفاده می شود. گزارش‌های آژانس بین المللی انرژی اتمی نیز تا به امروز صلح آمیز بودن برنامه هسته‌ای ایران را تایید کرده است. فعالیت هسته‌ای صلح آمیز حق همه کشورها است.

رژیم صهیونیستی با بیش از ۲۰۰ بمب هسته‌ای پایبند به هیچ عهدی نیست

وی افزود: رژیم صهیونیستی خود نزدیک به ۲۰۰ بمب هسته‌ای دارد اما به هیچ تعهدی پایبند نیست. کشورهایی مانند هند و پاکستان نیز سلاح هسته‌ای داشته، اما عضو ان.پی.تی نیستند.جمهوری اسلامی ایران همواره پذیرای نظارت‌ها از مسیر قانونی بوده است. همان طور که تا به امروز بازرسان آژانس از تاسیسات هسته‌ای ایران بازرسی کامل داشته‌اند. اما اینکه آمریکا می‌گوید ایران غنی سازی اورانیوم را تعطیل کند، این یک حرف زور است. این خواسته قابل قبول نیست. ایران حق غنی سازی را برای مصارف پزشکی و صنعتی می خواهد. این حق همه کشورها است که در چارچوب نظارت های آژانس غنی سازی داشته باشند.

روایت بروجردی از وعده اروپایی ها که انجام نشد

با فعال شدن اسنپ بک دندانِ طمعِ کار با اروپا و آمریکا کشیده شد

رئیس اسبق و عضو فعلی کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس شورای اسلامی با اشاره به اقدام اروپایی ها در فعال کردن مکانیسم ماشه گفت: آمریکا و اروپا ثابت کردند که نمی شود به آنها اعتماد کرد و در واقع دندانِ طمعِ کار با آنها کشیده شد.

به گزارش خبرگزاری خبرآنلاین، علاءالدین بروجردی، عضو کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس شورای اسلامی در ارتباط با برنامه ها و اقدامات مجلس برای کاهش بار روانی موضوع اسنپ بک بالاخص در حوزه اقتصادی، اظهار کرد: دندان طمع کار با آمریکا و اروپا، بعد از این بی اعتمادی جدید به ترئیکای اروپایی که قول داده بودند که اگر شما با آژانس بین المللی انرژی اتمی همکاری کنید، اسنپ بک فعال نخواهد شد، کشیده شد.

بنا بر روایت تابناک، وی تاکید کرد: بعد از این اقدام اروپایی ها علیه کشورمان، ما باید به توانمندی های داخلی اتکاء کنیم. باید درصدد رفع تحریم های داخلی باشیم چرا که سهم این تحریم ها در مجموعه سبد تحریم ها ۷۰ درصد است که حتما باید برداشته و رفع شوند.

عضو کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس شورای اسلامی معتقد است تحریم های آمریکا و اروپا تنها ۳۰ درصد سبد تحریمی علیه کشورمان را شامل می شود.

بروجردی تصریح کرد: با توجه به ظرفیت های عظیم داخلی، می توانیم با یک نقشه راه جدید، دوران شکوفایی اقتصادی ملی را رقم بزنیم.

وی در پایان در ارتباط با برنامه های مجلس برای رفع مشکلات اقتصادی گفت: کمیسیون های تخصصی مجلس همواره در حال کار و فعالیت هستند و رئیس مجلس هم جلساتی با روسای کمیسیون ها برگزار و بر این مسائل تاکید داشتند. انشاءالله با مجموعه این فعالیت ها تحولات اقتصادی مطلوبی رقم بخورد.